

SZEPES MÁRTON*

AZ EURÓPAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGRÓL¹

Az Európai Közösségek Tanácsa 2001. október 8-án megalkotta az európai részvénytársaság (Societas Europaea – SE) alapszabályáról szóló rendeletet. Minthogy nemsokára – 2004. október 8-án – hatályba lép és az Európai Unióhoz való csatlakozásunk is kevéssel ezelőtt válik befejezett tényvé, ezért nem csak a jelenlegi EU-tagállamokban, hanem Magyarországon is megnyílik vállalkozói szféra előtt a lehetőség európai részvénytársaság létrehozására és a társas vállalkozás ilyen formájú működtetésére. A rendelet megalkotását több mint egy évtizednyi vita előzte meg. Ez a tény jelzi, hogy e vállalkozási forma létrehozása – minden nehézség ellenére – az Európai Uniónak komoly gazdasági érdeke.

AZ SE-RŐL ÁLTALÁBAN

A belső piac elmélyítéséhez szükséges ugyan, de nem elégséges a különféle (technikai és adminisztratív) akadályok leépítése. Nélkülözhetetlen a termelési és a vállalati struktúra átalakítása is: a nagy, egységes piacon a nagy vállalatok érhetnek el előnyöket. Az Egységes Európai Piac kialakulását annak idején vállalati fúziók sora kísérte. Így alakultak ki az EU egész területén (vagy annak egy

* A Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának 2003-ban végzett hallgatója, jelenleg PhD-hallgató.

¹ Az európai részvénytársaság elnevezésével kapcsolatos viták megoldásaként a Societas Europaea elnevezés vált elfogadottá a közösségben, mely – minthogy a rendelet használja – jogi terminus technicusnak minősül. Hivatalos rövidítése az „SE”. E betűösszetételnek egyúttal szerepelnie kell az európai részvénytársaságok nevében, mintegy utalásként a társasági formára.

nagyobb részén) működő nagyvállalatok, melyekkel kapcsolatban csak egy tagállam joga nem lehet releváns. E probléma megoldására született meg a rendelet, és ennek következtében a közvetlenül a közösségi jog hatálya alá rendelt társasági forma is. A jogalkalmazási zavarok elkerülése végett az SE vonatkozásában azonban szükséges a folyamatos harmonizáció alatt álló tagállami társasági jog háttér joganyagként való alkalmazása is. Ezért a rendelet kimondja, hogy bár az SE-re elsődlegesen a rendelet szabályait kell alkalmazni, ott, ahol a rendelet kifejezetten megengedi, alkalmazni lehet a részvénytársaság alapszabályának előírásait. Abban az esetben, amikor a rendelet valamely kérdést nem, vagy nem teljes körűen szabályoz, először is

- a tagállamok által kifejezetten az SE-re vonatkozó implementált közösségi jogot,¹ továbbá
- a székhely szerinti tagállamnak a részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezéseit és
- az alapszabály előírásait kell alkalmazni.

Ezzel az egyes szabályozási szintek alkalmazhatósági sorrendjét határozza meg a rendelet. Az alapszabály csak ott élvezhet elsőbbséget a nemzeti joggal (mint magasabb szintű normával) szemben, ahol arra a rendelet (mint legfelsőbb szintű norma) kifejezetten lehetőséget ad. Így alakul tehát az SE-re vonatkozó normák alkalmazhatósága, mely megfelel az integrációs és jogharmonizációs törekvéseknek.

A rendelet területi hatálya értelemszerűen a tagállamok területére terjed ki, vagyis az csak a tagállamokat és az ott székhellyel rendelkező jogalanyokat érinti.

Európai részvénytársaságot csak legalább két, a tagállamok területén bejegyzett gazdasági társaság, illetve jogi személy hozhat létre egyesüléssel, holding alapításával, közös leányvállalat alapításával. A tagállamok bármelyikében székhellyel rendelkező jogalanyok azt is megtehetik, hogy átalakulnak európai részvénytársasággá.

Az SE tehát részvénytársaság, melyet a rendelet szerint minimum 120 000 euró alaptőkével lehet létrehozni. E minimális határérték megállapításakor az elsődleges szempont az volt, hogy a különböző gazdasági háttérrel rendelkező tagállamok lehetőleg minden vállalkozása, lehetőséget kapjon SE formában való működésre. E vonatkozásban kiemelt figyelemmel voltak arra, hogy a kis- és középvállalkozások se rekedjenek kívül a jogi szabályozás adta lehetőségből, hiszen az esélyegyenlőség biztosítása nélkülözhetetlen a gazdasági verseny fenntartáshoz és ebből fakadóan a piacgazdaság dinamikus fejlődéséhez. Ugyanakkor nem lehet megfélemlíteni a termelékenységnek és a tőkekoncentrációnak a tagállamok szerinti különbségeiből adódó problémákról sem. Minél nagyobb vagyont forgat ugyanis egy vállalkozás, annál nagyobb kockázatot is vállal. A hitelezők és más partnerek bizalmát tehát magasabb alaptőkével lehet csak elnyerni. Nem tagadható, hogy az egyes tagállamokban eltérő a vállalkozások átlagos mérete a tőkekoncentráció és kockázatvállalás vonatkozásában, így érthető az is, hogy a rendelet csak minimális alaptőkét határoz meg az SE létrehozására és módot ad a tagállami jogalkotásnak arra,

¹ Ilyen például a Tanács 2001/86/EK irányelve az európai társaság alapszabályáról, tekintettel a munkavállalói részvételre.

állami jogalkotásnak arra, hogy a megalakulás feltételül magasabb alaptőkét kössön ki.

Lehetőség van arra, hogy a társaság alapítói – legyenek azok természetes személyek, jogi személyek vagy más gazdasági társaságok – az SE nevében folyamatosan gazdasági tevékenységet még azelőtt, hogy bejegyezték volna. Ebben az esetben, ha az SE az ilyen tevékenységből származó kötelezettségeket nem vállalja magára, úgy az alapítók külön-külön és egyetemlegesen, korlátlanul felelnek ezekért. E rendelkezés jelentősége abban áll, hogy miközben lehetővé teszi az alapítóknak a folyamatos, megszakítás nélküli működést, addig a másik oldalról biztosítja az esetleges hitelezők és más partnerek elvi kockázatmentességét.

AZ SE ALAPÍTÁSÁNAK MÓDOZATAI

Egyesülés (beolvadás, összeolvadás)

Az SE alapításának a rendelet által elsőként taglalt módja az egyesülés. Az egyesülés kétféleképpen valósulhat meg. Az első, hogy az egyik jogalany felvásárolja (átveszi) a másikat (beolvadás), a másik lehetőség, hogy a két vagy több alapító egyesülve egy harmadik, immáron európai részvénytársaságot hoz létre (egyesülés, összeolvadás). Versenyjogi megfontolásból, vagyis elsősorban az esetleges monopolhelyzet kialakulásának megakadályozása végett nyílik lehetőségük a tagállamoknak közérdekre való hivatkozással megakadályozni az egyesülést. A fúziókontroll vonatkozásában joghatósággal és hatáskörrel rendelkező tagállami hatóság tehát közérdekre hivatkozva még az engedély megadása előtt megakadályozhatja, hogy a területén bejegyzett jogalany részt vegyen az egyesülésben.¹ Ugyanakkor maga a rendelet biztosítja a hatósági határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét.

Az egyesülő társaságoknak ki kell dolgozniuk az egyesülési szerződés tervezetét, amiben benne kell lennie többek között

- az SE alapszabályának,
- a részvények cserearányának és az ehhez kapcsolódó esetleges kompenzáció összegének,
- annak az időpontnak, amelytől fogva a részvények az adózott eredményből való részesedésre jogosítanak;
- azoknak a jogoknak, amelyeket az SE a különleges jogokkal felruházott részvényeseknek vagy más értékpapír-tulajdonosoknak biztosít, illetve az ezekkel kapcsolatos intézkedési javaslatoknak.

Az alapítóknak tagállamaik hivatalos lapjaiban közzé kell tenniük az egyesüléssel kapcsolatos legfontosabb adatokat, mint például:

- az egyesülő társaságok mindegyikének a formáját, nevét, székhelyét,

¹ Magyarországon a fúziókontrollal kapcsolatos felügyeleti hatáskört a Gazdasági Versenyhivatal gyakorolja. A megadott engedélyt visszavonhatja, ha utólag bebizonyosodik, hogy a fúzió nem lett volna engedélyezhető. Az európai részvénytársaság alapítása vonatkozásában így megszűnik az utólagos engedélymegvonás lehetősége, amint a rendelet Magyarországon is hatályos lesz. Ez a rendelkezés a közösségi jogbiztonság és a Közösség gazdasági stabilitása szempontjából szükséges, ám adott esetben komolyan szűkítheti a magyar gazdasági érdekek védelmének lehetőségét.

- a jegyzéket, amelybe az alapítás dokumentumait iktatták, illetve az iktatás számát (minden egyes egyesülő társaság vonatkozásában),
- azon rendelkezések ismertetését, melyek az egyes társaságok hitelezőinek jogait határozzák meg,
- azon rendelkezések ismertetését, melyek a kisebbségi jogokra vonatkoznak,
- az SE javasolt nevét és székhelyét.

Az egyesülési szerződést minden egyes társaság közgyűlésének el kell fogadnia. Ennek során dönteni kell a munkavállalói részvétel kérdésében is, mely döntés során a Tanács 2001/86/EK irányelvét implementáló jogszabály szerint kell eljárni.

A társaságok egyesülését jogszerűségi szempontból ellenőrzik. Egyrészt ellenőrzik a tagállamok, saját joguk szerint. A bíróság, közjegyző, vagy más hatáskörrel rendelkező hatóság az ellenőrzés eredményeként kiállít egy igazolást arról, hogy az előkészületek és a formaságok jogszerűek. Másrészt ellenőrzi a leendő SE-székhely szerint joghatósággal rendelkező hatóság is az egyesülés folyamatát, szintén a saját nemzeti joga szerint.

Végül az egyes tagállamok által kiállított igazolásokat a tervezett SE-székhely szerinti tagállam hatóságának kell benyújtania mindegyik társaságnak a szerződés tervezetének másolatával együtt. E hatóság különösen azt ellenőrzi, hogy a társaságok ugyanolyan tartalommal fogadták-e el az egyesülési szerződés tervezetét. Ennek elsősorban azért van jelentősége, hogy az SE későbbi működése során lehetőleg ne legyen jogvita, vagy visszaélés az eltérő megfogalmazás, illetve a nyelvi különbségek miatt.

Miután az egyesülő társaságok minden formasággal végeztek, hatályba lép az egyesülésre vonatkozó szerződés és bejegyzésre kerülhet az európai részvénytársaság. Ezt követően a társaságoknak saját tagállamukban, az ott hatályos szabályok szerint közzé kell tenniük az egyesülés tényét.

Az SE beolvadással történő alapításakor az alábbi jogkövetkezmények állnak be (*ipso iure*):

- minden egyes átvett (beolvadó) társaság teljes vagyona és terhe az átvevő társaságra száll át,
- az átvett társaság részvényesei az átvevő társaság tulajdonosává válnak,
- az átvett társaság megszűnik,
- az átvevő társaság társasági formája SE.

Ha az SE összeolvadással jön létre, a jogkövetkezmények az alábbiak:

- az összeolvadó társaságok teljes vagyona és terhe az SE-re száll,
- az összeolvadó társaságok részvényesei az SE részvényeseivé válnak,
- Az összeolvadó társaságok megszűnnek.

Lényegében tehát az SE a megszűnő társaságok jogutódja lesz, a megszűnő társaság tulajdonosai pedig az SE résztulajdonosává válnak.

Összhangban azzal a rendelkezéssel, miszerint a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatósága csak az engedély megadása előtt akadályozhatja meg az egyesülést, (az engedély utólagos visszavonására nincs lehetőség), a rendelet kimondja, hogy az SE bejegyzését követően nem állapítható meg az egyesülés érvénytelensége. (Ugyanakkor az egyesülés jogszerűségi vizsgálatának elmaradása az SE megszüntetési oka lehet. Ennek azonban más jogkövetkezményei vannak, mint az egyesülés érvénytelenné nyilvánításának.) E rendelkezés védi a Közösség gazdasági érdekeit.

SE alapítása holding létrehozásával

Különböző tagállamok joga szerint alapított legalább két részvénytársaság, melyek székhelye a Közösség területén található, alapíthat európai részvénytársaságot holding létrehozásával is.¹ A holding jellegéből adódóan az SE-t létrehozó társaságok nem szűnnek meg. A holding létrehozásakor szintén el kell készíteni a szerződés tervezetét, melynek egyebek mellett tartalmaznia kell egy beszámolót, amelyben a jogi és a gazdasági szempontok ismertetésével megindokolják az egyesülés szükségességét, valamint a jövőre vonatkozó terveket, elképzeléseket. Meg kell továbbá határozni azt a részvényarányt, amivel a résztvevő társaságok „hozzájárulnak” a holding létrejöttéhez. Ugyanúgy, mint az egyesülés esetén, a tagállamokban közzé kell tenni, a résztvevő társaságok közgyűlésének el kell fogadnia a tervezetet. A munkavállalók participációjáról itt is döntést kell hozni. A holding SE csak abban az esetben jöhet létre, ha a résztvevő társaságok a minimális részvényarányt elfogadják, minden más formai kérdést rendeznek és minden feltételnek eleget tesznek. Ekkor bejegyzésre kerül a holding SE, mely tény az érintett tagállamokban közzé kell tenni.

SE alapítása közös leányvállalat alapításával

SE alapítható oly módon is, hogy a tagállamok bármelyikének joghatósága alatt álló és annak joga szerint alapított legalább két társaság, jogi személy közös leányvállalatot hoz létre.

SE alapítása átalakulással

Végül az SE alapítás negyedik módja az, ha egy már létező részvénytársaság átalakul SE-vé. Erre akkor van lehetősége a részvénytársaságnak, ha valamelyik tagállam nemzeti joga szerint jött létre, székhelye a Közösség területén van és legalább két éve rendelkezik olyan leányvállalattal, amely más tagállam jogának hatálya alá tartozik. A korábban ismertetett eljárási szabályokon túl (tervezet elfogadása stb.) a rendelet kimondja, hogy az SE ily módon történő létrehozása nem eredményezi a társaság megszűnését vagy egy új jogi személy létrejöttét. A társaságnak az átalakulásakor fennálló jogai és kötelezettségei átszállnak az SE-re.

AZ SE SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSE

A rendelet az SE szervezetére és működésre vonatkozóan is tartalmaz rendelkezéseket, annak érdekében, hogy az SE-n belüli döntéshozatali, ellenőrzési stb. mechanizmushoz ne férhessen kétség, és hogy bármely tagállamban legyen is bejegyezve a társaság, alapjaiban mindenhol egységesen működjön.

Az SE legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, az ügyviteli szerv pedig az igazgatóság, melynek tevékenységét a felügyelő bizottság ellenőrzi. Elképzelhető az

¹ A holding – annak ellenére, hogy a kifejezést nem használják egységesen – lényegében nem más, mint egy vállalatcsoportosulás, melyben az irányító társaság csak a vagyonnevelés eszközeivel (vagyis nem közvetlen, operatív eszközökkel) irányítja az irányított társaságot vagy társaságokat, amelyek egyébként önálló jogi személyek. Ebből kifolyólag tulajdonképpen csak részvénytársaságok alkothatnak holdingot.

is, hogy a közgyűlésen kívül csak egy adminisztratív szerve van az SE-nek. Az előbbi konstrukciót kétszintű, az utóbbit egyszintű rendszernek nevezik.

A kétszintű rendszerben az igazgatóság tehát az ügyvitelért, a mindennapi teendők ellátásáért felelős. Tagjait a felügyelő bizottság nevezi ki és menti fel, ám a tagállamok előírhatják vagy megengedhetik azt, hogy ettől eltérjen az alapszabály oly módon, hogy e jogkört a közgyűlésre ruházzák. Összeférhetetlenséget jelent, ha ugyanazon SE igazgatóságában és felügyelő bizottságában egyidőben tölt be tisztséget egy személy. E szabály alól csak az jelenthet kivételt, ha az igazgatóságban megüresedik egy tisztség. Ilyenkor ugyanis az üresedés idejére a felügyelő bizottság saját tagjai közül kinevezhet egy személyt az igazgatóságba. Ez idő alatt az adott személy bizottsági tagsága szünetel. Az igazgatóság létszámát ugyan az SE alapszabályában kell lefektetni, de a tagállam meghatározhatja a taglétszám minimumát, illetve maximumát. A felügyelő bizottság az igazgatóság tevékenységét felügyeli. Tagjait a közgyűlés nevezi ki és elnökét a bizottság saját tagjai közül választja meg. Az igazgatóság legalább három havonta jelentést készít a felügyelő bizottságnak az ügyvezetésről, az SE üzletpolitikájáról, vagyoni helyzetéről. Ezen felül a felügyelő bizottság minden olyan információ rendelkezésre bocsátását kérheti az igazgatóságtól, ami felügyeleti tevékenységének ellátásához szükséges. Ezeket a bizottság tagjainak bármelyike jogosult vizsgálni.

Az egyszintű rendszerben csak egyetlen szerv van, amely az ügyvezetéssel kapcsolatos teendőket ellátja. Tagjait a közgyűlés nevezi ki,¹ tagjai az elnököt egymás közül választják meg. E szerv évente legalább háromszor (az alapszabályban meghatározott időközönként) ülésezik, melynek során megvitatásra kerül az SE ügyvitele, üzletpolitikája és vagyoni helyzete. A testület minden egyes tagja jogosult a testület rendelkezésére bocsátott adatokat megismerni.

A közgyűlés az SE legfőbb döntéshozó szerve, ezért a rendelet kimondja, hogy kizárólagos hatáskörébe tartoznak azok a kérdések, melyeket hatáskörébe utal:

- az SE-ről szóló rendelet,
- az SE székhelyének fekvése szerinti tagállam azon jogszabálya, mellyel a Tanács 2001/86/EK irányelvét implementálta,

Hatáskörébe tartozik továbbá döntenie olyan kérdésekben, melyet az SE székhelyének fekvése szerinti tagállam joga a hatáskörébe utal.²

A közgyűlés szervezete, vezetésére, valamint a szavazási eljárására – a rendeletben foglalt szabályok sérelme nélkül – a székely szerinti tagállam vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A közgyűlést egy naptári évben legalább egyszer össze kell hívni úgy, hogy az az SE pénzügyi évének végét megelőző hat hónapos időtartamra essen, hacsak a tagállam ennél gyakoribb összehívást nem ír elő. A közgyűlést kétszintű vezetés esetén az igazgatóság és a felügyelő bizottság egyaránt bármikor összehívhatja.³ A jegyzett tőke legalább 10%-át képviselő részvényes vagy részvényesek – az ok és cél megjelölésével – kérhetik az SE-t a Közgyűlés összehívására és a napirend összeállítására (a tagállam 10%-nál kisebb arányt is

¹ Akár egyszintű, akár kétszintű az SE szervezete, az egyes szervek tagjait legfeljebb 6 évre lehet kinevezni, beleértve az esetleges újbóli kinevezést is.

² L. a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLI. törvény 233. §.

³ A közgyűlés összehívására a tagállami jog alapján arra hatáskörrel rendelkező hatóság is jogosult.

megállapíthat). Amennyiben e kérésnek két hónapon belül nem tesznek eleget, úgy a hatáskörrel rendelkező bíróság vagy hatóság elrendelheti a Közgyűlés meghatározott időn belüli összehívását,¹ vagy felhatalmazhatja a kérelmező részvényesek bármelyikét vagy ezek képviselőjét a közgyűlés összehívására. Ez a rendelkezés magyarországi hatálybalépésével szélesíteni fogja a kisebbségvédelmi eszközök táráát, mert jelenleg a cégbíróság nem hatalmazhatja fel a részvényt a közgyűlés összehívására. A jegyzett tőke legalább 10%-át képviselő részvényes vagy részvényesek kezdeményezhetik azt is, hogy a napirendbe további napirendi pontokat vegyenek fel.

Az SE éves beszámolójára és konszolidált mérlegére vonatkozóan a tagállami jogot kell alkalmazni. E tekintetben csak a hitel-, pénzügyintézetek, valamint a biztosító társaságok vonatkozásában van annyi eltérés, hogy esetükben a rájuk vonatkozó irányelveket² implementáló jogszabályokat is figyelembe kell venni.

A végelszámolás, a csődeljárás és felszámolási eljárás, valamint a hasonló eljárások vonatkozásában – ide értve a közgyűlési döntéshozatalra vonatkozó előírásokat is – azt a jogot kell alkalmazni az SE-re, amelyet a székhely fekvése szerinti tagállam joga szerint létrehozott részvénytársaság vonatkozásában alkalmazni kellene.

Amennyiben az SE már nem felel meg annak a követelménynek, miszerint a székhelye a Közösség területén ugyanabban a tagállamban kell legyen, mint a központi ügyvezetés helye (7. cikk.), úgy annak a tagállamnak, amelynek területén a székhely található, meg kell tennie azokat az intézkedéseket, amelyek arra kötelezik az SE-t, hogy e szabálynak eleget tegyen. E tekintetben két megoldás jöhet szóba. Az egyik, hogy az SE újraalapítja a székhelyet, ahol azt a rendelet szerint kell (vagyis a központi ügyvezetés helyén), a másik pedig, hogy a rendelet szabályai szerint áthelyezik a székhelyet. Ha az SE e kötelezettségének nem tesz eleget, úgy az SE székhelye szerinti tagállam köteles az SE megszüntetését biztosító intézkedéseket megtenni. A tagállamban lehetőség van a bírói jogorvoslatra, mely halasztó hatályú, vagyis a jogerős marasztaló határozat megszületéséig az SE nem szűnik meg. A megszüntetés kezdeményezését, továbbá a végelszámolás, csődeljárás, felszámolási eljárás megszüntetését és minden más olyan intézkedést, ami az SE továbbműködését eredményezi – a nemzeti jog sérelme nélkül – közzé kell tenni a rendeletben foglaltak szerint.

A rendelet alapján lehetőség van az SE olyan részvénytársasággá alakítására, amely a székhelye szerinti tagállam jogának hatálya alá tartozik. Ez nem eredményezi a társaság megszűnését és egy új jogi személy létrejöttét. Az ügyvezető szervnek tervet kell készítenie az átalakulásról, amit szintén közzé kell tenni (mint ahogy az SE-vé alakulást is). Erről az átalakulásról – ami lényegében visszaalakulás – nem születet döntés az SE bejegyzését követő két éven belül, vagy addig, amíg az első két éves beszámolót el nem fogadták. A közgyűlés döntése előtt független szakértőnek kell igazolnia, hogy a társaság vagyona legalább

¹ E kisebbségvédelmi határozat meghozatalára Magyarországon természetesen a cégbíróság jogosult.

² A hitel- és pénzügyintézetek vonatkozásában a Parlament és a Tanács 2000/12/EK irányelve. A biztosító társaságok vonatkozásában a Tanács 91/674/EGK irányelve.

egyenlő a tőkéjével. Az SE közgyűlése ezután el kell, hogy fogadja az átalakulás tervezetét a részvénytársaság alapszabályával együtt.

NÉHÁNY FONTOSABB KÖVETKEZTETÉS

Az SE-re vonatkozó, rendeletbe foglalt részletes szabályok lehetővé teszik, hogy az SE formában működő gazdasági résztvevők a Közösség teljes területén megközelítőleg¹ ugyanúgy működjenek. Ez eredményezi az európai részvénytársaság megbízhatóságát.

Az európai részvénytársaságok alapítását és működését nagyban könnyíti az a tény, hogy adminisztrációs költségek megfizetése nélkül áthelyezhetik székhelyüket egyik tagállamból a másikba, ugyanis nem kell megszüntetniük az egyik tagállamban lévő, és újra bejegyeztetni a másikban.

Látni kell, hogy az SE nem egy új társasági forma, hiszen az alaptőke részvényekből áll, a tagokra (részvényesekre) vonatkozó felelősségi konstrukció megegyezik a részvénytársaságnál ismert felelősséggel stb. Ennek következtében az SE-re alkalmazni kell a székhely szerinti tagállamnak a részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezéseit is. Minthogy a rendelet nem szól az SE működési módjáról vagyis, hogy az zártkörűen vagy nyíltan működik, ezért e kérdés vonatkozásában a Gt. rendelkezéseire kell hagyatkozni, mely kimondja, hogy zártkörűen működik az a részvénytársaság, amelynek részvényei nyilvános forgalomba hozatalára nem kerül sor. Nyilvánosan működik az a részvénytársaság, amelynek részvényei részben vagy egészben nyilvánosan kerülnek forgalomba hozatalra.

A Gt. 178. szakasza szerint a részvénytársaság legfőbb szerve az alapító okirat, illetve az alapszabály módosítására irányadó szabályok szerint határozhat a részvénytársaság működési formájának megváltoztatásáról. Ebben az esetben az új működési formának megfelelően a nyilvánosan működő részvénytársaságnak alapszabályt, a zártkörűen működő részvénytársaságnak alapító okiratot kell készítenie.

A rendelet és a tagállami szabályozás egymáshoz való viszonyából, valamint a Gt.-ben foglaltakból kitűnik, hogy az SE működési formája felől továbbra is a tulajdonosok döntenek, a rendelet nem zárja ki a zártkörű működés lehetőségét.

A rendelet nem rendezi a részvénytípusok és részvényfajták kérdését sem, így e tekintetben megint csak a Gt. rendelkezéseire kell hagyatkozni.²

Külön ki kell emelni, hogy az SE rendelet csak anyagi jogi szabályokat tartalmaz, eljárási vonatkozásokat nem érint. Ennek megfelelően a Magyarországon székhellyel rendelkező SE-re a magyar eljárási jogot kell alkalmazni, mely elsősorban a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvényt jelenti. E törvény többek között előírja a jogi képviselő általi, főszabály szerinti eljárást, a bizonyítási lehetőség korlátozottságát (okirati bizonyításon kívül más bizonyításnak nincs helye).

¹ Azért csak megközelítőleg, mert a rendelet természetesen nem szabályozhat minden részletkérdést. Így a tagállamok társasági jogára kell hagyatkozni, ami viszont folyamatos harmonizáció alatt áll.

² Ld. Gt. 179.-198.§§

Végül röviden említést érdemel az SE adóztatásának kérdése is. Minthogy a jogalkotási folyamat során nem született megállapodás az SE külön adóztatására nézve, ezért az SE-t ugyanúgy fogják adóztatni, mint bármelyik másik multinacionális vállalatot. Ez arra enged következtetni, hogy adójogi szempontból, önmagában az SE megjelenése sem pozitíve, sem negatíve nem fogja érinteni a tagállamok központi költségvetését.

Az SE nem az egyetlen uniós társasági forma; a többiek (európai szövetkezet, európai gazdasági egyesülés) bemutatása azonban nem tárgya a jelen tanulmánynak. Az összehasonlítás kedvéért azonban az *1. táblázat* vázolja alapvető jellemzőiket.

1. táblázat
Az uniós társasági formák jellemzői¹

Forma	Minimális tőke (E EUR)	Felelősség
Európai részvénytársaság	120	Korlátozott
Európai szövetkezet	30	Korlátozott
Európai gazdasági egyesülés	Nincs	Korlátlan és egyetemleges

IRODALOMJEGYZÉK

BEÖTHY ÁKOS: Új társasági formák jönnek, Világ gazdaság, 2003. szeptember 23., 3. old.

SÁRKÖZY TAMÁS: Magyar gazdasági jog I., Gazdasági státuszjog, (második, átdolgozott kiadás), Aula, 1999.

VÁRNAY ERNŐ, PAPP MÓNICA: Az Európai Unió joga, Budapest, KJK-Kerszöv, 2002.

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/news/ecompanyfaq.htm

<http://www.chetcuticauchi.com/mcc/research/european-company-statute-1.htm>

<http://www.itcilo.it/english/actrav/telearn/global/ilo/law/eucomp.htm>

1997. évi CXLIV. törvény a gazdasági társaságokról

2157/2001/EK tanácsi rendelet az Európai részvénytársaságok alapszabályáról

¹ Beöthy Ákos: Új társasági formák jönnek, Világ gazdaság, 2003. szeptember 23., 3. old.